**Toespraak burgemeester Pieter Verhoeve**
Uitgesproken tijdens de nieuwjaarsreceptie, 6 januari 2026

**Gouda's glorie**

Ieder mens doet boodschappen.
Vorige week deed ik weekendboodschappen in de supermarkt. Ter hoogte van de mayonaise trof ik 'Gouda's Glorie' aan.
Een mooie naam voor de nieuwjaarsspeech, niet?

Fantastisch dat we vanavond in De Mammoet zijn. Als Sportgemeente van het Jaar is een sporthal dé plek om elkaar het allerbeste te wensen.

In gymzalen klinkt andersomtaal. Daar wordt gezweet, gescholden en gehuild vóór de overwinning.
Er is Gouda's glorie in sport. Het trainen - de wortels - zijn bitter. De vruchten – de overwinning – zijn zoet. Doe gerust mee op 19 januari bij de Blue Monday Run. Samen wandelen, hardlopen of scootmobielen om aandacht te vragen voor mentale gezondheid. Prachtig en nuttig.

Zoveel toppers brengen Gouda's sportglorie. Frank, jij en je team van Sport.Gouda laten iedere week zoveel mensen genieten van sport, in de breedte en richting de allerbesten (de mannen en vrouwen van GZC Donk bijvoorbeeld). Jullie werken met vrijwilligers en prof aan een gezonde stad. Een enorm dankjewel.

Echter, waar is de *fabriek* van Gouda's glorie gebleven?
De gebroeders Van Dijk produceerden vanaf 1946 melkproducten, zoals boter, onder de naam Gouda's glorie. Met fameuze zegeltjes die je kon inruilen bij de Kijkshop. De productie werd verplaatst en het bedrijf overgenomen. Zoals vaker.

Als het gaat om de afgelopen jaarwisseling, was de Goudse glorie even vertrokken. Niet bij de mensen van goede wil die gezellig met elkaar de komst van 2026 vierden. Wel bij die jongens in capuchons die hulpverleners bekogelden. Dit was mijn veertiende jaarwisseling. Voor het eerst gaf ik de ME toestemming om de grimmige sfeer te laten kalmeren. Niet op de Krugerlaan, maar op het Pretoriaplein en het Olympiaplein.

Ondertussen waren tientallen hulpverleners in touw. Het was hard werken voor de ambulancemedewerkers, de spoedzorgers, de brandweer, de boa's en de politie. 24/7 zetten zoveel uniformdragers zich in voor onze zorg en veiligheid. Mag ik een enorm applaus voor deze helden van de publieke zaak?

Terug naar Gouda's glorie. Op zoveel plekken in de wereld kom je Gouda in de supermarkt tegen. In de kaasvitrine, bij de kaarsen, bij de stroopwafels. Waar is de glorie van Gouda nu?
ChatGPT gaf me een compliment. 'Dat is een mooie, bijna poëtische vraag'. De glorie zou niet verdwenen zijn, maar 'ingevroren' in erfgoed.
Co-Pilot was iets kritischer. 'Gouda verloor zijn glorie door een combinatie van oorlogen, epidemieën en economische stagnatie. Pas in de loop van de 19e eeuw begon het herstel, maar kwam niet meer op het eerdere niveau. Bijkomend probleem is dat het stedelijk gebied wegzakt in de zachte bodem, wat constant onderhoud vergt.'

Een korte rede daarom via drie haltes.
Glorie – Verval - Herstel

*Glorie*
Jazeker, Gouda's glorie lag bijvoorbeeld in de late middeleeuwen tot in de zeventiende eeuw. In de bouwtijd van ons schitterende stadhuis (rond 1450) en de beglazing van de Sint Jan (een eeuw later) stond Gouda al bekend wegens het bier en later ook kaas, houdbare en veel geconsumeerde producten. Centraal gelegen tussen de grote handelscentra van die tijd: de Hanze in het Noorden en de Vlaamse stedenrij in het Zuiden. Het was de accijns op bier die onze stad welvaart gaf. Ons stadhuis en de Sint Jan zijn bij elkaar gezopen, zogezegd. En zijn ook tijdloos: ook vandaag zijn er weer de meest mooie foto's van gemaakt. 'Waarom komen zoveel toeristen naar mooie gebouwen?' vroeg een gids in Rome. 'De ziel gaat trillen van perfectie.' Ook afgelopen dagen zijn er weer prachtige foto's gemaakt van onze Markt in de sneeuw. Glorieus.

*Verval*
Het bleef geen feest. 1672 was een Rampjaar, hier kwam ook nog eens de pest. Nieuwe plekken van economie en invloed als Rotterdam, Amsterdam en Den Haag groeiden fors. Gaandeweg raakte de stad in verval. De zin 'zo arm als een Gouwenaar' werd een spreekwoord in de eerste helft van de negentiende eeuw.

*Herstel*
Jazeker, de naam Gouda is een fenomeen. Glorie genoeg. Daar waar Amsterdam beroemd is door ondermeer de de grachten, wallen, wiet en Rijksmusea en Delft dankzij de ingenieurs en Delft's blauw heeft Gouda bier, kaas, kaarsen, platteel en stroopwafels. Ik zou in Nederland niet snel een andere plaats weten die beroemd is door zoveel verschillende soorten producten die direct te linken zijn aan één stad. Gouda wist zichzelf iedere keer opnieuw uit te vinden.

Echter, Gouda's glorie heeft haar oorsprong in het verleden.
Daar zit ook mijn zorg. De vraag doemt dan op: wat gaat onze innovatie morgen voortstuwen?

De komende maanden zijn spannende en beslissende maanden. De verkiezingen staan voor de deur. Er zijn nu 13 partijen. Verschillende nieuwe partijen hebben zich in de media gemeld. Begin februari weten we precies wie en voor welke partij mee wil doen aan de lokale politiek. Als je ze bij elkaar optelt zijn het hoe dan ook in totaal honderden Gouwenaars met een groot hart voor de stad. Mooie mensen die hun vrije tijd zich inzetten voor het algemeen belang. Hoe geweldig is dat. Mag ik juist en ook voor hen een applaus?

Ik daag de aanwezige politici uit om vooral na te denken over deze ene vraag: wat voor stad wil Gouda worden? Meer kapsones, ja; en meer glorie?

Gouda groeiglorie
Gouda groeit enorm. Op 15 december zaten we op 77.777 inwoners. Er komen dit jaar naar schatting 800 woningen bij. Zeer belangrijk. Er is zoveel woningnood. Evenwel vraag ik de echte baas, de gemeenteraad, hebben we het ook over de groei van werkgelegenheid? Welke dan? En waar?

Met de bouw van Bloemendaal, Goverwelle en Westergouwe verkleurden we van productiestad naar forensenstad. Iedere werkdag stappen duizenden stadsgenoten in de trein om hun werkuren te

besteden in de grotere steden om ons heen. Dat is een kracht. Het is hier fijn wonen, mede vanwege centrale ligging. Is de kortdurende braindrain ook een gemiste kans?

Het kabinet stelde afgelopen zomer de Ruimtelijke Economische Visie vast, daarna de Industriebrief en in december de dringende aanbevelingen van de Commissie Wennink voor het nieuwe kabinet. De samenvatting: investeer in de economie, maak vergunningverlening simpeler en sneller, versterk de groeigebieden rond Amsterdam, Rotterdam en Eindhoven. Waar blijft Gouda? In welke competitie wil onze regio gaan spelen?
Gelukkig is er recent een economische agenda vastgesteld met Gouda Onderneemt. Custom Made in Midden-Holland! Er komen verkiezingen aan. Heb het erover met elkaar: waarin willen we uitblinken?

**Gouda's glorie glinstert**
Deze kreeg iedere fase in de geschiedenis een andere vorm. Hij verschoof van macht naar leefbaarheid, van wereldhandel naar culturele identiteit dichtbij. Een stad die prijzen binnensleept. Het bezoek aan de binnenstad blijft hoog; het Museum haalde zelfs een recordaantal gasten binnen. De Campus Gouda leeft meer dan ooit tevoren. Er komt steeds meer aandacht voor de grote Goudse denkers. Behalve Erasmus en Coornhert, ook voor Vranck. Gouda stond bekend als de meest verdraagzame stad van de Republiek. Laten we de veelkleurigheid aan ideeën koesteren; dat maakt een stad interessant en tot plek van vernieuwing. De Goudse vrijheid – dit jaar publiceert Paul Abels er een boek over – biedt zuurstof voor de ziel.

Moedig voorwaarts dus. We investeren in maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht (welkom programmaleider Paul de Vries) en we verduurzamen ons epische stadhuis (welkom directeur Annemarie Nycolaas).
Met een oud woord zeg ik: 'Laat de liefde ongeveinsd zijn. Heb een afkeer van het kwade en houd vast aan het goede. Dien elkaar hartelijk.'

- Ondernemers: laat de overheid zien waar jullie groeivermogen zit en wat er nodig is voor groene business
- Politici: maak er een waardige en veelkleurige campagne van
- Collega's in het Huis van de Stad, dank voor jullie inzet afgelopen jaar en alle vreugde bij het dienen van het algemeen belang
- Burgers ga stemmen, hopelijk doen veel meer inwoners dat dan vier jaar geleden.

Gouda verdient het om te schitteren. Vanuit de doornen, naar de sterren. Vroeger, nu en morgen.

Voor nu wens ik alle liefde, zegen, geluk en gezondheid toe. Een glorieus 2026 dus!